

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 14 lipca 2021 r.

BADK.DPK.133.131.2021

P10-59/21	Data wpływu petycji 24 czerwca 2021 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 14 lipca 2021 r.

USTAWA O OCHRONIE PRZYRODY

TEMAT

ZMIANA LEGALNEJ DEFINICJI DRZEWA

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

Marcin Łowicki.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany art. 5 pkt 26a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody poprzez zmianę definicji drzewa polegającą na dodaniu zapisu, że drzewo składa się również z korzeni.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji podnosi, że ustawowa definicja drzewa powinna zawierać w sobie również zapis, iż drzewo składa się także z korzeni. Zdaniem wnoszącego petycję system korzeniowy pełni u drzew bardzo ważne funkcje. Funkcja mechaniczna polega na zakotwiczeniu rośliny w podłożu, co pozwala na utrzymanie pionowej postawy, zaś funkcja fizjologiczna polega na dostarczaniu liściom i pędom wody oraz składników mineralnych. Korzenie również magazynują substancje mineralne oraz, w przypadku niektórych gatunków drzew, pozwalają na wegetatywne rozmnażanie przez odroślą korzeniową.

Naruszenie systemu korzeniowego w wyniku np. prac budowlanych prowadzi do osłabienia drzewa i potencjalnego zakończenia egzystencji. W wyniku upadku drzewo może poczynić szkody w otaczającej je przestrzeni.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098) w art. 5 pkt 26a wprowadziła legalną definicję drzewa określając je jako wieloletnią roślinę o zdrewniałym jednym pędzie głównym (pniu) albo zdrewniałych kilku pędach głównych i gałęziach tworzących koronę w jakimkolwiek okresie podczas rozwoju rośliny. W części przepisów powołanej powyżej ustawy ustawodawca posługuje się również pojęciem „korzeni”, nie definiując ich jednak wprost. Zgodnie z wykładnią językową oraz funkcjonalną tekstu aktu prawnego należy przyjąć, że system korzeniowy jest immanentną częścią rośliny.

Stan prawny dotyczący korzeni drzew lub krzewów znajduje swoją regulację na gruncie prawa cywilnego, zgodnie bowiem z art. 150 **ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny** (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740) właściciel gruntu może obciąć i zachować dla siebie korzenie przechodzące z sąsiedniego gruntu.

INFORMACJE DODATKOWE:

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 12 grudnia 2008 r., sygn. akt IV SA/Wa 1321/08, zauważył, że jeżeli drzewo zasadzone przez właściciela na

własnym gruncie rozprzestrzeni się na grunt sąsiedni, właściciel gruntu sąsiedniego może obciąć korzenie tego drzewa, przy czym właściciel gruntu, na którym drzewo rośnie, nie może się temu sprzeciwić. Nadto naruszający korzenie nie musi o swym zamiarze uprzedzać właściciela gruntu sąsiedniego. Następstwa obcięcia korzeni, w postaci choroby lub obumarcia drzewa, nie obciążają właściciela, który ze swego prawa skorzystał prowadząc m.in. działalność inwestycyjną.

W dendrologii przyjmuje się, że aby można było mówić o występowaniu drzewa, powinno ono posiadać pień, koronę, bryłę korzeniową oraz być rośliną wieloletnią. Z punktu widzenia obowiązujących przepisów charakteru tego nie tracą jednak również obiekty przyrodnicze, które na skutek zjawisk naturalnych (np. wichury) lub celowej działalności człowieka utraciły pień lub koronę. Istotne jest bowiem tylko to, czy konkretny obiekt posiadał kiedykolwiek niezbędne składniki drzewa, a nie to, czy ma je w chwili usuwania.

Z punktu widzenia przyrodniczego o drzewach lub krzewach możemy mówić do momentu, gdy zachowują one swoją żywotność. Dla prawa nie jest to jednak takie oczywiste, gdyż polski ustawodawca w art. 86 ust. 1 pkt 9 ustawy o ochronie przyrody zwolnił usunięcie drzew obumarłych lub nierokujących szans na przeżycie z obowiązku ponoszenia opłat za korzystanie ze środowiska, ale nie z obowiązku uzyskania zezwolenia. Oznacza to w praktyce, że w świetle obowiązujących przepisów prawa drzewami będą obiekty przyrodnicze spełniające określone wyżej wymagania bez względu na ich żywotność. Oceny żywotności drzew będzie natomiast dokonywał organ administracji w ramach prowadzonego postępowania w sprawie wydania zezwolenia na usunięcie drzew (wyrok NSA z dnia 22 stycznia 2008 r., II OSK 1896/06)¹.

OPRACOWAŁ

Arkadiusz Waszkiewicz

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz

¹ <https://www.prawo.pl/samorzad/pojecie-prawne-drzew-i-krzewow-w-ustawie-o-ochronie-przyrody,78393.html>